

Извјештај о квалитету за Статистику млијека, 2013.

Републички завод за статистику,
Бања Лука, 2014.

Садржај

1.1. Намјена и периодика спровођења истраживања.....	4
1.2. Одговорна институција и контакт лице	4
1.3. Правни основ и одговорност статистичких институција	5
1.4. Опис резултата Статистике млијека	5
1.5. Јединица посматрања	5
1.6. Прикупљање података	5
1.7. Обухват	5
1.8. Дефиниције.....	6
1.9. Обрада података.....	7
1.10. Објављивање резултата	7
1.11. Кључне варијабле	8
1.12. Кључне статистике.....	8
1.13. Упитник	9
1.14. Прилози.....	9
1.14.1. Упутства за попуњавање образаца	9
1.14.2. Методолошка објашњења	10
2. Релевантност	10
2.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа расположивих ESS статистика (R1).....	10
3. Тачност	11
3.1. Узорачке грешке.....	11
3.1.1. Грешке узорковања – Показатељ квалитета и учинка (A1).....	11
3.2. Неузорачке грешке	11
3.2.1. Грешке обухвата.....	11
3.2.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа прекомјерног обухвата (A2)	11
3.2.1.2. Грешке недовољног обухвата.....	11
3.2.1.3. Мјере за смањење грешака обухвата.....	11
3.2.2. Грешке мјерења	11
3.2.2.1. Контроле за откривање грешака мјерења	11
3.2.2.2. Разлози за појаву грешака мјерења	12
3.2.2.3. Поступање у случају грешака мјерења	12
3.2.2.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа едитовања/уређивања података (A3)	12
3.2.2.5. Мјере за смањење броја грешака мјерења	12
3.2.2.6. Степен усклађености података	12
3.2.3. Грешке неодговора.....	12
3.2.3.1. Стопа неодговора	12
3.2.3.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора варијабле (A5)	13
3.2.3.3. Процедуре које се користе у случају неодговора.....	13
3.2.3.4. Поступци који се користе за смањење стопе неодговора.....	13
3.2.3.5. Показатељ квалитета и учинка – Стопа импутираних података (A6).....	13
3.2.3.6. Показатељ квалитета и учинка – Број учињених грешака, према врсти (A7).....	13
3.2.3.7. Показатељ квалитета и учинка – Просјечна величина ревизије (A8)	13
4. Правовременост и тачност објављивања података	13
4.1. Правовременост објављивања података	13
4.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост претходних резултата (T1).....	14
4.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост коначних резултата (T2)	14
4.1.3. Разлози за кашњење објављивања података и мјере за побољшање правовремености	14
4.2. Тачност објављивања података	14
4.2.1. Показатељ квалитета и учинка - Тачност објављивања (T3).....	14
4.2.2. Разлози за кашњење објављивања података и мјере за побољшање тачности.....	15
5. Доступност и јасноћа	15
5.1. Доступност.....	15

5.1.1. Канали дисеминације.....	15
5.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених канала дисеминације (AC1).....	16
5.1.3. Начини дисеминације	16
5.1.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених начина дисеминације (AC2)	16
5.1.5. Показатељ квалитета и учинка – Број приступа on-line бази података (AC3).....	16
5.2. Јасноћа	16
5.2.1. Штампане публикације и објава на интернету.....	17
5.2.1.1. Дисеминирани резултати	17
5.2.1.2. Ниво (детаљност) дисеминације	17
5.2.1.3. Метаподаци	17
5.2.1.4. Мјере за побољшање јасноће дисеминираних резултата	17
5.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC4).....	17
6. Упоредивост и усклађеност.....	17
6.1. Временска упоредивост	17
6.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Дужина упоредивих временских серија (CC1).....	17
6.1.2. Прекиди у временским серијама	18
6.1.3. Остали фактори који утичу на временску упоредивост	18
6.2. Географска упоредивост	18
6.2.1. Упоредивост са чланицама Европског статистичког система.....	18
6.3. Десезонирање	18
6.4. Усклађеност између претходних и коначних података	18
6.4.1. Политика дисеминације привремених података	18
6.4.2. Показатељ квалитета – усклађеност између привремених и коначних података (CC2)	18
6.4.3. Разлози за веће разлике између привремених и коначних резултата	18
7. Уступци – компромиси између излазних компоненти квалитета.....	18
8. Процјена корисничких потреба и перцепције корисника	18
8.1. Класификовање и разумијевање корисника.....	18
8.2. Мјерење перцепције и задовољства корисника.....	19
8.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Индекс задовољства корисника (US1).....	19
8.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Вријеме протекло од задњег истраживања задовољства корисника (US2)	19
9. Трошкови и оптерећеност испитаника/извјештајних јединица	19
9.1. Трошкови Републичког завода за статистику.....	19
9.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишњи оперативни трошкови, просјек према главним трошковним компонентама (PCR1)	19
9.2. Оптерећеност и трошкови испитаника/извјештајних јединица	19
9.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишње оптерећење испитаника у часовима и/или финансијским показатељима (PCR2).....	19
9.3. Мјере за смањивање трошкова и оптерећености	19
10. Повјерљивост, транспарентност и заштита	19
10.1. Повјерљивост	19
10.2. Транспарентност	19
10.3. Заштита.....	19
9. Закључак	20

1.1. Намјена и периодика спровођења истраживања

Сврха статистичких активности које се спроводе у оквиру Статистике млијека јесте да се обезбиједи подаци о количини, квалитету и саставу млијека и млијечних производа. Методолошке основе Статистике млијека су засноване на препорукама и дефиницијама које су регулисане Директивом Савјета 96/16/ЕК од 19. марта 1996. о статистичким истраживањима о млијеку и млијечним производима¹⁾ и Одлуком комисије од 18. децембра 1996. о утврђивању одредаба за спровођење Директиве вијећа 96/16/ЕК о статистичким истраживањима о млијеку и млијечним производима²⁾, чиме је обезбијеђена међународна упоредивост прикупљених података.

Прве активности у оквиру Статистике млијека су покренуте 2003. године када су успостављена истраживања „Годишњи извјештај о откупу производа пољопривреде од индивидуалних произвођача“, (ТРГ-31) и „Годишњи извјештај о реализацији пољопривредних производа сопствене производње пољопривредних предузећа и земљорадничких задруга“, (ПО-ТРГ-33) која су обезбјеђивала податке о количини млијека откупљеној од стране сабирних центара и мљекара. Данас се та истраживања проводе на кварталном нивоу и обезбјеђују податке о структури сабирних центара (предузећа која откупљују млијеко и продају га мљекарама за свој рачун). Током 2004. године Републички завод за статистику Републике Српске је увео ново статистичко истраживање под називом „Годишњи извјештај о сточарству“ (ПО-51) које обезбјеђује податке о производњи сировог млијека (крављег, овчијег и козијег) на фарми. Током 2011. године наставило се са даљим развојем Статистике млијека увођењем редовне мјесечне статистичке активности под именом „Мјесечни извјештај о прикупљању крављег млијека и производњи млијечних производа“, (ПО-М-МП/М) и годишње активности „Годишњи извјештај о прикупљању млијека и производњи млијечних производа“, (ПО-М-МП/Г) које обезбјеђују податке о прикупљању млијека од стране мљекара, његовом квалитету, производњи млијечних производа и структури мљекара.

Републички завод за статистику обезбјеђује мјесечне податке о прикупљању сировог крављег млијека и производњи главних група млијечних производа у мљекарама (табела А)³⁾, годишње податке о расположивим количинама млијека и производњи свих млијечних производа у мљекарама (табела Б) и податке о укупној годишњој производњи крављег, овчијег и козијег млијека на фармама (табела Ц). Још увјек нису обезбијеђени услови да се отпочне са активностима прикупљања података о коришћењу млијека и производњи млијечних производа на фармама (табела Ц). На основу података прикупљених у оквиру редовних статистичких активности Статистике млијека и других статистика (откуп и реализација пољопривредних производа) попуњавају се табела Д, табела Е, табела Ф и табеле Г (Г.1, Г.2, Г.3, Г.4, Г.5) али се подаци не публикују.

1.2. Одговорна институција и контакт лице

Назив и адреса одговорне институције

Назив институције: Републички завод за статистику Републике Српске

Адреса институције: Вељка Млађеновића 12д, 78 000 Бања Лука, Република Српска, БиХ

Контакт лице (име, презиме и контакт подаци)

Име и презиме одговорног лица: Лазо Шегрт

Телефон: +387 51 332 700

Факс: +387 51 332 750

Е - mail: lazo.segrt@rzs.rs.ba

Остале институције укључене у процес прикупљања података

Остале институције нису укључене у процес прикупљања података из области Статистике млијека.

¹⁾ COUNCIL DIRECTIVE 96/16/EC of 19 March 1996 on statistical surveys of milk and milk products

²⁾ COMMISSION DECISION of 18 December 1996 laying down provisions for the implementation of Council Directive 96/16/EC on statistical surveys of milk and milk products

³⁾ Табеле које се употребљавају за пренос података Статистике млијека Еуростат-у, а које су дефинисане у Прилогу II Директиве вијећа бр. 96/16/ЕК.

1.3. Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичке активности у области Статистике млијека спроводе се на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03), Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. године и важећег годишњег Плана рада Републичког завода за статистику.

Прикупљање и израда података у оквиру Статистике млијека је у потпуности усклађено са Директивом Савјета Европе бр. 96/16/ЕК и Одлуком Европске Комисије бр. 97/80/ЕК, којима се регулише ова област у оквиру Европског статистичког система.

1.4. Опис резултата Статистике млијека

Током 2013. године, на подручју Републике Српске прикупљањем и прерадом млијека бавило се укупно 7 мљекара. Исте године, од фармера је прикупљено укупно 85 224 тона сировог млијека, од чега су мљекаре регистроване на територији Републике Српске прикупиле 84 913 тона свјежег млијека. Укупна производња сировог млијека износила је 339 823 тона. Званични статистички подаци о броју пољопривредних газдинстава који се баве производњом млијека нису доступни, као ни подаци о коришћењу млијека на газдинствима.

1.5. Јединица посматрања

Јединице посматрања за прикупљање мјесечних и годишњих података о сакупљању млијека и производњи млијечних производа јесу све мљекаре регистроване на територији Републике Српске.

Јединице посматрања за прикупљање годишњих података о производњи крављег, овчијег и козијег млијека јесу сва пољопривредна газдинства на територији Републике Српске (породична пољопривредна газдинства и пословни субјекти).

1.6. Прикупљање података

Производња млијека на газдинству

Годишњи подаци о укупној производњи крављег, овчијег и козијег млијека (Образац ПО-51) се прикупљају извјештајном методом од општинских процјенитеља (за породична пољопривредна газдинства лоцирана на територији процјембене општине) и од пословних субјекта који се баве сточарством. Извјештајне јединице су дужне да доставе попуњене извјештаје подручним јединицама Републичког завода за статистику до 25. фебруара за претходну годину.

Прикупљање млијека и производња млијечних производа

Мјесечни подаци о прикупљању свјежег крављег млијека и производњи свјежих млијечних производа (Образац ПО-М-МП/М) и годишњи подаци о прикупљању свих врста млијека и производњи млијечних производа (Образац ПО-М-МП/Г) се прикупљају од стране Републичког завода за статистику извјештајном методом од свих мљекара регистрованих на територији Републике Српске. Мљекаре су дужне да доставе мјесечне извјештаје 20 дана по истеку посматраног мјесеца, а годишње извјештаје до 15. марта за претходну годину.

1.7. Обухват

Све активности у оквиру Статистике млијека се реализују на пуном обухвату јединица посматрања. Тако мјесечни и годишњи извјештај о прикупљању млијека и производњи млијечних производа обухвата све мљекаре регистроване на територији Републике Српске, а годишњи извјештај о сточарству сва пољопривредна газдинства (породична пољопривредна газдинства и пословне субјекте који се баве узгојем стоке).

1.8. Дефиниције

Све дефиниције појединих категорија млијека и млијечних производа које се користе у оквиру редовних статистичких активности из области Статистике млијека су у потпуности хармонизоване са дефиницијама утврђеним Одлуком Европске Комисије бр. 96/16/ЕК. Неке од важнијих дефиниција Статистике млијека су:

- *Свјежи млијечни производи*: ову групу производа чини млијеко за пиће (код 11), млаћеница (код 12), павлака (код 13), ферментисани млијечни производи (код 14), напици са млијечном базом (код 15) и остали свјежи производи (код 16).
- *Млијеко за пиће (конзумно млијеко)*: овдје спадају сирово млијеко, пуномасно млијеко, дјелимично обрано млијеко и обрано млијеко а који не садрже адитиве. Ово млијеко је намијењено за директну употребу (конзумирање) и укључује млијеко са додатком витамина.
- *Сирово млијеко*: млијеко произведено лучењем млијечне жлијезде једне или више крава, оваца, коза или биволица, које није гријано изнад 40°C или подвргнуто било којем третману који има једнак ефекат.
- *Млаћеница*: остатак у процесу прераде млијека или павлаке у маслац (путер) непрекидним бућкањем и сепарацијом чврстих масноћа (може бити кисела или закишељена). Млаћеница са адитивима мора бити укључена у пића са млијечном базом.
- *Павлака (врхње)*: је готов производ и расположив за дистрибуирање ван мљекара (нпр. за људску исхрану или као сировина у производњи чоколаде, сладоледа, итд.). На исти начин као и код других производа, не укључује се међуфазна производња намијењена за производњу других млијечних производа.
- *Ферментисани млијечни производи (јогурти)*: чине млијечни производи са рН вриједношћу између 3,8 и 5,5. Односи се на јогурте, јогурте за пиће, припремљене јогурте, загријавана ферментисана млијека итд. Такође, се односи на производе са садржајем бифидуса.
- *Напици са млијечном базом*: остали течни производи који садржавају најмање 50% млијечних производа, укључујући производе на бази сурутке. Обухвата и чоколадно млијеко, млаћеницу са адитивима или аромама итд.
- *Остали свјежи производи*: Односи се на свјеже млијечне производе који нису дефинисани негде друго, углавном на десерте са млијечном базом (желирани млијечни десерт, крем колачи, десерти с кремама, десертне пјене, итд.) и сладолед (и слични производи) произведене у извештавајућим јединицама. Укључује десерте у лименкама, а обухвата и свјеже производе прикупљене с фарми и пласиране на тржиште без обраде/прераде.
- *Остали млијечни производи*: ову групу производа чини концентровано млијеко, млијечни производи у праху, маслац и остали жуто - масни производи, сиреви, прерађени сир, казеин и казеинати, сурутка и остали млијечни производи.
- *Концентровано млијеко*: производ добијен дјелимичном елиминацијом воде из пуномасног, дјелимично обраног или обраног млијека. Такође обухвата и испарено (дехирдрирано) млијеко (загријавано) и концентровано млијеко са додатком шећера, концентровано млијеко искориштено за производњу чоколадних мрвица, сухи производ који садржи млијеко, шећер и какао пасту.
- *Млијечни производи у праху*: производи добијени елиминацијом воде из павлаке (врхња), пуномасног млијека, дјелимично обраног, обраног, закисељеног млијека и млаћенице. Такође, укључује и адитиве у сировом материјалу прије претварања у прах. Укључује и млијеко у праху произведено у мљекарама за исхрану новорђенчади и за исхрану стоке.
- *Маслац и остали жуто масни производи*: укључују маслац (путер), традиционални маслац (путер), рекомбиновани маслац (путер), маслац (путер) добијен из сурутке, топљени маслац (путер) и путерно уље, и друге жутомасне млијечне производе, изражене у еквивалентима маслаца (путера) са садржајем млијечних масти до 82% тежине производа.
- *Сиреви*: може бити свјеж или зрео производ, тврди или полутврди, добијен коагулацијом пуномасног, обраног или дјелимично обраног млијека, павлаке, суруткине павлаке или млаћенице, појединачно или у комбинацији, дјеловањем сирила или другог погодног коагулационог средства, и дјелимичним издвајањем сурутке настале у таквом процесу.
- *Прерађени сир*: производ добијен рендањем, мијешањем, топљењем и емулговањем једне или више врста сира, под утицајем топлоте уз помоћ емулгатора, са или без додавања млијечних компоненти и / или других намирница.
- *Казеин и казеинати*: казеин је главни протеински састојак млијека. Добија се згрушавањем обраног млијека под дејством киселине или сирила. Ово поглавље обухвата различите типове казеина који се међусобно разликују по методу згрушавања, као нпр. киселински казеин и казеин од сирила (параказеин). Казеинати: (соли казеина) укључују натријумове и амонијумове соли познате као "растворљиви казеини", ове соли се обично користе за припремање концентроване

хране или фармацеутских производа. Калциј казеинат се користи за припрему намирница или као љепак, у зависности од особина.

- *Сурутка укупно:* укључује и сурутку кориштену за производњу сточне хране. За сурутку у течном стању, сурутку кориштену у концентрованом стању, сурутку у праху или блоковима, лактозу и лакталбумин треба навести ефективне тежине производа, док сурутка укупно треба бити изражена у њеном течном еквиваленту и ни у којем случају не може бити збир количина претходно наведених производа. У ову групу производа улази сурутка у течном стању, сурутка у концентрованом стању, сурутка у праху или блоку, лактоза или млијечни шећер и лактоалбумин.
- *Остали млијечни производи:* јесу млијечни производи који нису нигдје друго дефинисани, а углавном се односе на лактоферине. Такође обухватају производе прикупљене са фарми од стране пољопривредних газдинстава и пласиране на тржиште без прераде/обrade (искључујући паковање и зрење).

Све ове дефиниције су доступне извјештајним јединицама у оквиру Упутстава за попуњавање извјештаја.

1.9. Обрада података

Прикупљање извјештаја и обрада података Статистике млијека је организована у централни Републичког завода за статистику Републике Српске, у Одјељењу производних статистика.

Обрада података о производњи млијека на газдинствима

Подаци о производњи крављег, овчијег и козијег млијека на газдинствима (количина и просјечна млијечност по крави) се на нивоу извјештајне јединице (општина и пољопривредна предузећа) пореде са подацима из претходног периода. У апликацију за унос података уграђене су контроле које онемогућавају да се у базу унесу рачунски и логички неисправни подаци. То су, углавном, тзв. »HARD« контроле које упозоравају и заустављају унос, док се не унесу исправни подаци. Овакав начин уноса обезбјеђује базу са логички и рачунски исправним подацима. У случају појаве недоследности провјере се врше телефонским контактима са извјештајним јединицама.

Обрада података о прикупљању млијека и производњи млијечних производа - мјесечно

Подаци о прикупљеном млијеку и произведеним количинама млијечних производа се пореде са вриједностима у претходном мјесецу, вриједностима у истом мјесецу претходне године и са подацима Агенције за аграрна плаћања⁴⁾. Свако неочекивано велико одступање, као и појава недостајућих података, контролише се и верификује телефонским контактом извјештајних јединица (мљекара). У апликацију за унос података уграђене су контроле које онемогућавају да се у базу унесу рачунски и логички неисправни подаци.

Обрада података о прикупљању млијека и производњи млијечних производа - годишње

Обрада годишњих података о прикупљању млијека и производњи млијечних производа (свјежих и осталих млијечних производа) врше се на исти начин као и за мјесечне податке. Годишњи подаци о производњи млијечних производа, садржају млијечне масти и протеина се такође пореде са збирним мјесечним подацима, по појединим мљекарама и укупно. Извјештај мљекара о садржају масти и протеина се мора појавити само код оних млијечних производа који се производе и пријављују у току године. У апликацију за унос података уграђене су контроле које онемогућавају да се у базу унесу рачунски и логички неисправни подаци.

1.10. Објављивање резултата

Резултати мјесечних и годишњих статистичких активности Статистике млијека се публикују као коначни подаци (без претходних података) за ниво Републике Српске.

⁴⁾ Подаци о мјесечним количинама млијека, по појединим мљекарама, за које су исплаћене субвенције.

Подаци о годишњој производњи свих врста сировог млијека (табела Ц) се редовно публикују 15. марта у текућој години за претходну годину, у оквиру годишњег статистичког саопштења "Сточна производња". Ови подаци се такође објављују у оквиру посебне публикације „Статистички годишњак“.

Годишњи подаци о количини сировог млијека (крављег, овчијег, козијег млијека) прикупљеног од стране мљекара, садржају млијечне масти и протеина у прикупљеном млијеку и оствареној годишњој производњи млијечних производа (табела Б) се редовно публикују 15. априла у текућој години за претходну годину, у оквиру званичног годишњег статистичког саопштења "Прикупљање крављег млијека и производња млијечних производа".

Мјесечни подаци о прикупљању крављег млијека и производњи свјежих млијечних производа (табела А) се редовно публикују 25. дана у мјесецу за претходни мјесец, у оквиру редовног мјесечног статистичког саопштења "Прикупљање крављег млијека и производња млијечних производа". Ови мјесечни подаци се такође објављују у оквиру редовне публикације "Мјесечни статистички преглед".

Подаци Статистике млијека се такође објављују у оквиру редовне годишње публикације "Ово је Република Српска". Све поменуте публикације су доступне у штампаном облику и у електронском облику на званичној интернет страници Завода.

Подаци Статистике млијека за ниво Републике Српске се редовно достављају Агенцији за статистику Босне и Херцеговине (БХАС), која је надлежна за агрегирање података за ниво БиХ и извјештавање Европске канцеларије за статистику, Еуростат-а.

1.11. Кључне варијабле

Кључне варијабле Статистике млијека су:

Производња и коришћење млијека на фармама:

- Производња крављег млијека на фармама;
- Количина крављег млијека откупљена од фарми;
- Производња овчијег млијека на фармама;
- Производња козијег млијека на фармама.

Производња млијечних производа у мљекарама:

- Производња конзумног млијека;
- Производња павлаке;
- Производња ферментисаних млијечних производа;
- Производња путера;
- Производња сира.

1.12. Кључне статистике

У контексту Статистике млијека може се говорити о четири врсте кључних статистика и то:

- Индекси количине млијечних производа произведених у мљекарама током посматраног мјесеца у односу на исти мјесец претходне године и годишњи просјек;
- Индекси количине млијечних производа произведених у мљекарама током посматране године у односу на претходну годину;
- Индекси количине млијека прикупљене од стране мљекара током посматране године у односу на претходну годину;
- Индекси количине млијека произведене на фармама током посматране године у односу на претходну годину.

1.13. Упитник

За прикупљање података у оквиру Статистике млијека користи се пет различитих упитника:

- Упитник за провођење „Годишњег извјештаја о сточарству“, (образац ПО-51), обезбјеђује податке о производњи млијека на фармама током године и доступан је на званичној интернет страници Завода:
http://81.93.77.240/static/uploads/obraci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Obrazac_PO_51a.pdf
- Упитник за провођење „Мјесечног извјештаја о прикупљању крављег млијека и производњи млијечних производа“, (образац ПО-М-МП/М) обезбјеђује податке о количини крављег млијека прикупљеног од стране мљекара и производњи свјежих млијечних производа током посматраног мјесеца и доступан је на званичној интернет страници Завода:
http://www.rzs.rs.ba/static/uploads/obraci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Obrazac_PO_M_MP_Mjesečni.pdf
- Упитник за провођење „Тромјесечног извјештаја о откупу производа пољопривреде од индивидуалних произвођача“, (образац ТРГ-31) и „Тромјесечни извјештај о реализацији пољопривредних производа сопствене производње пољопривредних предузећа и земљорадничких задруга“, (образац ПО-ТРГ-33) који обезбјеђују податке о прикупљању млијека од стране сабирних центара током посматраног кварталног периода и доступан је на званичној интернет страници Завода:
http://81.93.77.240/static/uploads/obraci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Obrazac_TRG31.pdf
http://www.rzs.rs.ba/static/uploads/obraci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Obrazac_PO_TRG33.pdf
- Упитник за провођење „Годишњег извјештаја о прикупљању млијека и производњи млијечних производа“, (образац ПО-М-МП/Г) обезбјеђује податке о количини свих врста млијека прикупљеног од стране мљекара и производњи свјежих и осталих млијечних производа током године а доступан је на званичној интернет страници Завода:
http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/obraci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Obrazac_PO_M_MP_Godisnji.pdf

1.14. Прилози

1.14.1. Упутства за попуњавање образаца

Свим извјештајним јединицама се заједно са обрасцима за провођење статистичких активности у оквиру Статистике меса, доставља и одговарајуће методолошко упутство за попуњавање обрасца

Упутство за "Мјесечни извјештај о прикупљању крављег млијека и производњи млијечних производа" дато је у оквиру самог обрасца, док се за попуњавање "Годишњег извјештаја о прикупљању млијека и производњи млијечних производа" сваке године извјештајним јединицама (мљекарама) доставља "Упутство за попуњавање обрасца ПО-М-МП/Г", које је доступно и на званичној интернет страници:

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/obraci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Uputstvo_Za_Popunjavanje_Obrasca_PO_M_MPG.pdf

„Упутство за достављање тромјесечних извјештаја о откупу и реализацији пољопривредних производа (обрасци ПО-ТРГ-33 и ТРГ-31), дато је у оквиру образаца.

За реализацију "Годишњег извјештаја о сточарству" извјештајним јединицама се доставља "Упутство за попуњавање обрасца ПО-51а" или "Упутство за попуњавање обрасца ПО-51б", које је доступно и на званичној интернет страници:

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/obraci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Uputstvo_Za_Popunjavanje_Obrasca_PO_51a.pdf

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/obrasci/poljoprivreda_i_ribarstvo/Uputstvo_Za_Popunjavanje_Obrasca_PO_51b.pdf

1.14.2. Методолошка објашњења

Методолошка објашњења за мјесечне и годишње статистичке активности Статистике млијека су, такође, доступна на званичним интернет страницама:

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/metodologije/poljoprivreda/Metodologija_statistike_mlijeka_v.2.pdf

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/metodologije/poljoprivreda/Metodologija_statistike_mlijeka_godisnje_v.2.pdf

2. Релевантност

Осим за потребе извјештавања Еуростата, подаци Статистике јаја користе се и за потребе Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, Министарства спољне трговине и економских односа БиХ, пољопривредних факултета, Института за економику пољопривреде, локалних заједница, физичка лица, Статистике националних рачуна и Статистике економских рачуна за пољопривреду.

2.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа расположивих ESS статистика (R1)

Стопа расположивих статистика је однос између расположивих статистика и статистика захтјеваних (прописаних) уредбама и регулативама (овдје се прије свега мисли на уредбе и регулативе Европске Комисије и осталих релевантних међународних организација).

Директивом Савјета Европе бр. 96/16/ЕК и Одлуком Европске Комисије бр. 97/80/ЕК је дефинисано укупно 6 група варијабли које мора да обезбиједи Статистика млијека. У складу са наведеном регулативом Статистика меса обезбјеђује 5 обавезних група варијабли и то:

- Мјесечне податке о количини сакупљеног крављег млијека и павлаке (врхња), садржају масти и протеина у сакупљеном крављем млијеку и павлаци и количини свјежих млијечних производа, прерађених и расположивих за испоруку (табела А);
- Годишње податке о количини млијека прикупљеног од стране сабирних центара (предузећа која откупљују млијеко од пољопривредних газдинстава и продају га мљекарама у своје име)(табела Е);
- Годишње податке о количини, садржају масти и садржају протеина расположивог млијека и павлаке (врхња), количини свјежих млијечних производа и осталих млијечних производа, и податке о количини млијечне масти употребљене у производњи млијечних производа (табела Б);
- Годишњи производњи свјежег крављег, овчијег и козијег млијека (табела Ц);
- Трогодишње податке о структури мљекара (табела Д, табела Ф и табела Г) и структури сабирних центара (табела Е).

Статистика млијека не обезбјеђује податке о употреби млијека на пољопривредним газдинствима (табела Ц);

Стопа расположивих статистика износи 83% (5/6*100).

3. Тачност

3.1. Узорачке грешке

3.1.1. Грешке узорковања – Показатељ квалитета и учинка (A1)

Будући да се постојеће статистичке активности у области Статистике млијека заснивају на пуном обухвату јединица посматрања, према критеријима садржаним у Директиви Савјета Европе бр. 96/16/ЕК и Одлуци Европске Комисије бр. 97/80/ЕК, грешке узорковања нису релевантне.

3.2. Неузорачке грешке

3.2.1. Грешке обухвата

3.2.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Адресар мљекара које су обухваћене редовном мјесечном и годишњом статистичком активношћу се формира и мјесечно ажурира на основу података Регистра пословних субјеката и евиденције Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске. Грешке прекомјерног обухвата се дешавају у случајевима неблаговременог ажурирања адресара мљекара, када се активностима Статистике меса обухвате јединице посматрања које се више не баве дјелатношћу производње млијечних производа.

3.2.1.2. Грешке недовољног обухвата

Грешке недовољног обухвата су ријетке али свакако могуће у случају неблаговременог ажурирања адресара јединица посматрања на мјесечном нивоу и изостављања мљекара које нису регистроване за дјелатност производње млијечних производа у оквиру Регистра пословних субјеката и истовремено нису укључене у евиденцију Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

3.2.1.3. Мјере за смањење грешака обухвата

Мјера која се предузима у циљу смањења грешака обухвата јесте благовремено и редовно ажурирање адресара јединица посматрања на основу Регистра пословних субјеката, евиденције Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и информација из других статистичких активности (нпр. откуп и реализација пољопривредних производа).

3.2.2. Грешке мјерења

3.2.2.1. Контроле за откривање грешака мјерења

Грешке мјерења се откривају и спречавају рачунским и логичким контролама уграђеним у апликацију за унос података прикупљених у оквиру мјесечних и годишњих активности Статистике млијека. Прати се конзистентност између података исте и података других статистичких активности (откуп и реализација пољопривредних производа), у посматраном или претходном периоду.

3.2.3.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора варијабле (A5)

Пошто кроз апликацију није ријешена процедура за евиденцију броја неодговора по појединим варијаблама, процијењено је да је стопа неодговора око 0,1%.

3.2.3.3. Процедуре које се користе у случају неодговора

У случају да недостаје комплетан извјештај или само поједини подаци, успоставља се контакт са извјештајном јединицом и уз њену помоћ по потреби се попуњава комплетан извјештај или недостајуће вриједности.

Изузетно у случају неодговора извјештајне јединице за комплетан извјештај или само поједина питања, као и у случају одступања, недоследности и грешака које није могуће исправити кроз поновни контакт са извјештајном јединицом, врши се импутирање података на основу доступних података из административних извора, временских серија (подаци за претходне периоде) или података из других статистичких области. Кроз апликацију није ријешена процедура за евиденцију импутираних података, али је то у случају Статистике млијека веома риједак случај.

3.2.3.4. Поступци који се користе за смањење стопе неодговора

Да би се смањила стопа неодговора најчешће се користе сљедећи поступци:

- Вишеструко контактирање извјештајне јединице (у случају спријечености);
- Флексибилност рокова достављања извјештаја (могућност помијерања рокова достављања података);
- Комбиновање више различитих начина прикупљања података (телефон, електронска пошта);
- Писање прецизнијих методолошких објашњења, која се односе на одређено питање (варијаблу).

3.2.3.5. Показатељ квалитета и учинка – Стопа импутираних података (A6)

Импутирале су се недостајуће вриједности код питања (односно варијабле) на која одговорна лица из пословног субјекта или општинске пољопривредне службе нису знала или нису хтјела да одговоре. Кроз апликацију није ријешена процедура за евиденцију импутираних података.

3.2.3.6. Показатељ квалитета и учинка – Број учињених грешака, према врсти (A7)

Није било грешака, значи да је коректно примјењена методологија, те није погрешан податак укључен у саопштење за јавност тј. аналитичка презентација није пружила погрешну слику о објављеним подацима.

3.2.3.7. Показатељ квалитета и учинка – Просјечна величина ревизије (A8)

Није планирана и није спроведена ревизија.

4. Правовременост и тачност објављивања података

4.1. Правовременост објављивања података

Правовременост објављивања података представља интервал између посматраног периода на који се податак односи и датума објављивања.

4.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост претходних резултата (Т1)

Резултати Статистике меса се објављују у форми коначних података, без објављивања претходних података.

4.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост коначних резултата (Т2)

Мјесечни подаци о количини сакупљеног крављег млијека, садржају масти и протеина у сакупљеном млијеку и количини свјежих млијечних производа, прерађених и расположивих за испоруку су објављени, у просјеку 25,2 дана након истека посматраног периода (табела 2).

Табела 2. Правовременост објављивања мјесечних података у 2013. години

Посматрани период	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	Просјек
Датум објављивања	25.02.	25.03.	25.04.	25.06.	25.07.	26.08.	25.08.	25.09.	25.10.	25.11.	25.12.	27.01.	-
Интервал објављивања (дана)	25	25	25	25	25	26	25	25	25	25	25	27	25,2

Годишњи подаци о количини расположивог млијека, садржају масти и садржају протеина у млијеку, количини свјежих и осталих млијечних производа произведених у мљекарама, употреби сировина у облику пуномасног млијека и обраног млијека и количини масти употребљених у производњи млијечних производа су објављени 105 дана после истека посматраног периода (табела 3).

Годишњи подаци о оствареној годишњој производњи крављег, овчијег и козијег млијека су објављени 76 дана после истека посматраног периода (табела 3).

Табела 3. Правовременост објављивања годишњих података у 2013. години

Назив истраживања	„Годишњи извјештај о прикупљању млијека и производњи млијечних производа“	„Годишњи извјештај о сточарству“
Посматрани период	2013.	2013.
Датум објављивања	15. април	17. март
Интервал објављивања (дана)	105	76

4.1.3. Разлози за кашњење објављивања података и мјере за побољшање правовремености

Мјесечни и годишњи подаци се објављују правовремено, у складу са Календаром публикација и временским оквирима дефинисаним Директивом Савјета Европе бр. 96/16/ЕК и Одлуком Европске Комисије бр. 97/80/ЕК.

4.2. Тачност објављивања података

Тачност објављивања података представља интервал између стварног и планираног датума објављивања података, који је одређен Календаром публикација.

4.2.1. Показатељ квалитета и учинка - Тачност објављивања (Т3)

Мјесечни подаци о количини сакупљеног крављег млијека и павлаке (врхња), садржају масти и протеина у сакупљеном крављем млијеку и павлаци, и производњи свјежих и осталих млијечних производа се објављују као коначни подаци на планирани дан објављивања, у складу са Календаром публикација (табела 4).

Табела 4. Тачност објављивања мјесечних података у 2013. години

Посматрани период	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Сеп.	Окт.	Нов.	Дец.	Просјек
Планирани датум објављивања	25.02.	25.03.	25.04.	25.06.	25.07.	26.08.	25.08.	25.09.	25.10.	25.11.	25.12.	27.01.	-
Стварни датум објављивања	25.02.	25.03.	25.04.	25.06.	25.07.	26.08.	25.08.	25.09.	25.10.	25.11.	25.12.	27.01.	-
Интервал од планираног до стварног објављивања	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Годишњи подаци о количини, садржају масти и садржају протеина расположивог млијека и павлаке (врхња), количини производа од свјежег млијека који су прерађени и расположиви за испоруку, производњи других млијечних производа, употреби сировина у облику пуномасног млијека и обраног млијека и количини масти употребљених у производњи млијечних производа су објављени као коначни подаци на планирани дан објављивања, у складу са Календаром публикација (табела 5).

Годишњи подаци о оствареној годишњој производњи крављег, овчијег и козијег млијека за 2013. годину су објављени као коначни подаци на планирани дан објављивања, у складу са Календаром публикација (табела 5).

Табела 5. Тачност објављивања годишњих података у 2013. години

Назив истраживања	„Годишњи извјештај о прикупљању млијека и производњи млијечних производа“	„Годишњи извјештај о сточарству“
Планирани датум објављивања	2013.	2013.
Стварни датум објављивања	15. април	17. март
Интервал од планираног до стварног објављивања	15. април	17. март
Интервал од планираног до стварног објављивања	0	0

4.2.2. Разлози за кашњење објављивања података и мјере за побољшање тачности

Током 2013. године није забиљежено кашњење објављивања података Статистике млијека у односу на рокове дефинисане Календаром публикација.

5. Доступност и јасноћа

5.1. Доступност

Корисници статистичких података могу лако и једноставно доћи до података Статистике млијека јер се објављују на интернет страници Завода и у штампаним публикацијама (Статистичко саопштење, Мјесечни статистички преглед, Статистички годишњак и публикација „Ово је Република Српска“).

5.1.1. Канали дисиминације

При објављивању резултата Статистике млијека у 2013. години коришћени су сљедећи канали дисиминације:

Број	Канали дисеминације	Коришћено
1	Интернет страница	ДА
2	Писани захтјеви корисника по њиховој спецификацији	ДА
3	Подаци који се објављују путем телефона	ДА
4	Дигитални медији (CD, дискете, итд.)	НЕ
5	Подаци представљени на новинарској конференцији	НЕ
6	Тематски билтен	ДА
7	Посебне штампане публикације	ДА
8	Базе, доступне спољним корисницима	НЕ
9	Статистички заштићени микроподаци	НЕ

5.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених канала дисеминације (AC1)

Стопа коришћених канала дисеминације резултата Статистике млијека је 55,5% (5/9X100).

5.1.3. Начини дисеминације

При објављивању резултата Статистике млијека у 2013. години коришћени су сљедећи начини дисеминације:

Број	Начини дисеминације	Коришћено
1	Интернет страница Завода	ДА
2	Интернет странице осталих институција	НЕ
3	Интернет странице међународних организација	НЕ
4	Писани захтјеви	ДА
5	Телефонско посредовање	ДА
6	Дигитални медији (CD, дискете, итд.)	НЕ
7	Подаци представљени на новинарској конференцији	НЕ
8	Статистички годишњак	ДА
9	Ово је Република Српска	ДА
10	Саопштење	ДА
11	Тематски билтен	НЕ
12	Посебне публикације	ДА
13	Публикације Еуростата	НЕ
14	Публикације осталих међународних организација (OECD, IMF)	НЕ
15	Базе података, намијењене за интерну употребу	ДА
16	Базе, доступне спољним корисницима	ДА

5.1.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених начина дисеминације (AC2)

Стопа коришћених начина дисеминације резултата Статистике јаја је 56,2% (9/16X100).

5.1.5. Показатељ квалитета и учинка – Број приступа *on-line* бази података (AC3)

Подаци Статистике млијека се не објављују путем *on-line* база података.

5.2. Јасноћа

Заједно са подацима у публикацијама су доступна и методолошка објашњења и дефиниције основних индикатора и појмова.

5.2.1. Штампане публикације и објава на интернету

- Мјесечно саопштење „Прикупљање крављег млијека и производња млијечних производа“ – коначни резултати;
- Годишње саопштење „Прикупљање крављег млијека и производња млијечних производа“ – коначни резултати;
- Годишње саопштење „Сточна производња“ – коначни резултати;
- Мјесечни статистички преглед;
- Статистички годишњак.

5.2.1.1. Дисеминирани резултати

Резултати за посматрани мјесец/годину су представљени као апсолутне и релативне вриједности. Јединице мјере су килограм/тона, литар или проценат (удио протеина и масти у млијеку). Такође се објављују индекси у односу на претходни мјесец/годину и у односу на исти период прошле године (нпр. новембар 2013/новембар 2012). Резултати се публикују у облику табела и графикана.

5.2.1.2. Ниво (детаљност) дисеминације

Подаци Статистике млијека се публикују за ниво Републике Српске.

5.2.1.3. Метаподаци

У оквиру Метаподатака, на званичној интернет страници Завода, за ова истраживања су доступни основни појмови и дефиниције, као и Методологија у дијелу интернет странице који се односи на Статистику пољопривреде. Поред тога, у краћем облику, метаподаци су доступни и у оквиру штампаних и електронских публикација – мјесечно саопштење „Прикупљање крављег млијека и производња млијечних производа“ и годишње саопштење „Прикупљање крављег млијека и производња млијечних производа“.

Методолошка објашњења су доступна на:

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/metodologije/poljoprivreda/Methodologija_statistike_mlijeka_v.2.pdf

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/metodologije/poljoprivreda/Methodologija_statistike_mlijeka_godisnje_v.2.pdf

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/metodologije/poljoprivreda/Methodologija_statistike_stocarsta_v.2.pdf

5.2.1.4. Мјере за побољшање јасноће дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани.

5.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC4)

Није предмет посебних анализа у оквиру Статистике млијека.

6. Упоредивост и усклађеност

6.1. Временска упоредивост

6.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Дужина упоредивих временских серија (CC1)

Упоредива серија података о годишњој производњи млијека свих врста доступна је од 2004. године. Мјесечни и годишњи подаци о прикупљању млијека и производњи млијечних података су доступни од 2011. године.

6.1.2. Прекиди у временским серијама

Није било прекида мјесечних и годишњих временских серија.

6.1.3. Остали фактори који утичу на временску упоредивост

Не постоје посебни фактори који могу утицати на упоредивост временских серија с обзиром да је максимално испоштована препорука у вези са варијаблама које треба обезбиједити а које су дефинисане Директивом Савјета бр. 96/16/ЕК и Одлуком Европске Комисије бр. 97/80/ЕК.

6.2. Географска упоредивост

6.2.1. Упоредивост са чланицама Европског статистичког система

Расположиви подаци Статистике млијека (табела А и табела Б) су у потпуности упоредиви са подацима чланица Европског статистичког система јер се статистичке активности реализују у складу са Директивом Савјета Европе бр. 96/16/ЕК и Одлуком Европске Комисије бр. 97/80/ЕК.

6.3. Десезонирање

Подаци Статистике млијека нису предмет десезонирања.

6.4. Усклађеност између претходних и коначних података

6.4.1. Политика дисеминације привремених података

Резултати се објављују у форми коначних података, без објављивања претходних података.

6.4.2. Показатељ квалитета – усклађеност између привремених и коначних података (СС2)

Резултати се објављују у форми коначних података, без објављивања претходних података, те се показатељ не рачуна.

6.4.3. Разлози за веће разлике између привремених и коначних резултата

Резултати се објављују у форми коначних података, без објављивања претходних података.

7. Уступци – компромиси између излазних компоненти квалитета

Није предмет посебних анализа.

8. Процјена корисничких потреба и перцепције корисника

8.1. Класификовање и разумијевање корисника

Кључни корисници података Статистике млијека су:

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, пољопривредни факултети, Институту за економику пољопривреде, локалне заједнице, физичка лица, Статистика националних рачуна и Статистика економских рачуна за пољопривреду, пословни субјекти, медији итд.

8.2. Мјерење перцепције и задовољства корисника

8.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Индекс задовољства корисника (US1)

Не обавља се посебно истраживање задовољства корисника овим производом.

8.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Вријеме протекло од задњег истраживања задовољства корисника (US2)

Не обавља се посебно истраживање задовољства корисника овим производом.

9. Трошкови и оптерећеност испитаника/извјештајних јединица

9.1. Трошкови Републичког завода за статистику

9.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишњи оперативни трошкови, просјек према главним трошковним компонентама (PCR1)

Није предмет посебних анализа.

9.2. Оптерећеност и трошкови испитаника/извјештајних јединица

Није предмет посебних анализа.

9.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишње оптерећење испитаника у часовима и/или финансијским показатељима (PCR2)

Није предмет посебних анализа.

9.3. Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјера коју треба предузети у циљу смањења трошкова и оптерећености извјештајних јединица јесте коришћење административних извора података.

10. Повјерљивост, транспарентност и заштита

10.1. Повјерљивост

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“, број 49/06).

10.2. Транспарентност

Корисници су упознати са начином коришћења података из Статистике млијека. Уочене грешке у публикованим издањима се коригују. Кориговани подаци у оквиру публикације су јасно означени.

10.3. Заштита

Наведено у оквиру поглавља 10.1.

9. Закључак

У наредном периоду потребно је:

- Успоставити ново статистичко истраживање које ће обезбиједити податке о употреби млијека на пољопривредним газдинствима (табела Ц);
- Публиковати расположиве податке о структури сабирних центара и мљекара;
- Кроз апликацију споставити процедуре за потпуне евиденције о исправкама и импутирањима података у фази едитовања/уређивања података за све варијабле;
- Успоставити *on-line* базу података и систем за евидентирање броја приступа бази, електронским билтенима и саопштењима;
- Обезбиједити путем посебне Анкете о задовољству корисника информације о задовољству корисника за поједина статистичка истраживања.